

Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği-II'nin Türkçeye Uyarlanması ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi

İlhan Yalçın¹, Asude Malkoç²

¹Yard. Doç. Dr., Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri
Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık AD,
Ankara - Türkiye

²Yard. Doç. Dr., Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık AD, Edirne - Türkiye

ÖZET

Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği-II'nin Türkçeye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi

Amaç: Bu çalışmada, Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği-II'nin (KGYÖ-II) Türkçeye uyarlanması ve uyarlanan formun geçerlilik ve güvenilirliğinin test edilmesi amaçlanmıştır. Ölçeğin özgün formu planlı olma, değişime hazır olma, kaynakları kullanma ve amaçlı davranış olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır.

Yöntem: Çalışmanın örneklemini Ankara Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan 279 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada KGYÖ-II'nin yanı sıra, Yaşam Doyumu Ölçeği ve Sürekli Umut Ölçeği de kullanılmıştır.

Bulgular: Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda, ölçeğin dört faktörlü özgün yapısının Türk örneklem grubu için de geçerli olduğu ortaya çıkmıştır. Ölçeğin diğer ölçeklerle korelasyonları, 0.20 ile 0.55 arasında değişmektedir. Ölçeğin tamamının iç tutarlık katsayısı 0.91, test-tekrar test katsayısı ise 0.80'dir.

Sonuç: KGYÖ-II'nin dört faktörlü yapısının Türk kültürüne uygun olduğu ve kişisel gelişim yönelimini ölçmek üzere araştırmalarda kullanılabileceği saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Kişisel gelişim yönelimi, güvenilirlik, geçerlilik

ABSTRACT

Adaptation of Personal Growth Initiative Scale-II to Turkish and investigation of psychometric properties

Objective: The purpose of this study was to adapt the Personal Growth Initiative Scale-II (PGIS-II) to Turkish and to test validity and reliability of the Turkish version. The original scale consisted of four subscales, namely planfulness, readiness for change, using resources, and intentional behavior.

Methods: The sample consisted of 279 students from Ankara University. Besides PGIS-II, Life Satisfaction Scale and Trait Hope Scale were administered to the participants.

Results: Confirmatory factor analysis revealed that 4-factor structure of the original scale was acceptable for the Turkish sample. Correlations between PGIS-II and other scales were ranging from 0.20 to 0.55. Internal consistency and test-retest correlation of the scale were 0.91 and 0.80, respectively.

Conclusion: It was found that the 4-factor model of the PGIS-II is appropriate for Turkish culture and the scale could be used to measure personal growth initiative.

Key words: Personal growth initiative, reliability, validity

Yazışma adresi / Address reprint requests to:
Yard. Doç. Dr. İlhan Yalçın,
Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi,
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim
Dalı 06590, Ankara - Türkiye

Telefon / Phone: +90-312-363-3350

Elektronik posta adresi / E-mail address:
yalcini@ankara.edu.tr

Geliş tarihi / Date of receipt:
8 Kasım 2012 / November 8, 2012

Kabul tarihi / Date of acceptance:
25 Aralık 2012 / December 25, 2012

GİRİŞ

Eğitim, araştırma ve endüstri alanlarında yaygın olarak ele alınan kişisel gelişim, bireyin kendisini zihinsel, sosyal, duygusal ve davranışsal açıdan en iyi şekilde yetiştirme ve mevcut potansiyelini en üst düzeyde ortaya koyma sürecini yansıtmaktadır. Bu kavram kapsamında ortaya konulan kişisel gelişim yönelimi ise büyüyen ve gelişen bir birey olarak kişinin kendini gerçekleştirme sürecinde amaçlı bir şekilde ilerlemesidir (1). Prochaska ve DiClemente tarafından amaçlı değişim olarak adlandırılan bu süreç, bireyin kendi isteğiyle,

çabasıyla ve aktif katılımıyla gerçekleşmektedir. Buradan da anlaşılabilir gibi, kişinin kendi gelişim sürecini yönetebilmesi, değişim için içsel motivasyona sahip olmasına ve bağımsız hareket etme kapasitesine bağlıdır (2).

Kişisel gelişim sürecinde yaşanan değişimler, bilişsel ve davranışsal boyutta meydana gelmektedir (1,2). Bilişsel boyut, bireyin yaşamının çeşitli yönlerine ilişkin nasıl değişiklik yapacağını bilmesini; davranışsal boyut ise bireyin kendini geliştirmek istediği alanda değişimi başlatmasını kapsamaktadır. Bu nedenle, kişisel gelişim yönelimi düzeyleri yüksek olan bireyler

sadece hangi yönde gelişim göstermek istediklerini bilmezler, aynı zamanda aktif olarak gelişim fırsatları da ararlar. Örneğin, “Kendimle ilgili neleri değiştirmem gerektiğini belirleyebilirim.” ifadesi bireyin bilişsel olarak değişime hazır olduğunu, “Bir birey olarak gelişmek için fırsatları araştırırım.” ifadesi ise davranışsal olarak bireyin değişim için harekete geçtiğini göstermektedir (1).

Bireylerin kişisel gelişim yönelimi düzeylerini ölçmeye yönelik ilk çalışma Robitschek (1) tarafından gerçekleştirilmiştir. Robitschek’in geliştirmiş olduğu Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği (PGIS), 9 maddeden oluşan, 0 (hiç katılmıyorum) ile 5 (tamamen katılıyorum) arasında derecelendirilmiş 6’lı Likert tipi bir ölçektir. Ölçekten alınan puanlar 0 ile 45 arasında değişmekte olup, alınan yüksek puan kişisel gelişim yöneliminin yüksek olduğunu göstermektedir (1,3). Üç ayrı örneklem ile yapılan geçerlilik ve güvenilirlik analizleri sonucunda, ölçeğin iç tutarlılık katsayısının kadınlar için 0.89, erkekler için 0.90 olduğu; test-tekrar test güvenilirlik katsayılarının ise 0.78 ile 0.88 arasında değiştiği görülmüştür. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin tek boyutlu olduğu ortaya konmuştur (1).

Ölçeğin geliştirilmesiyle beraber, kişisel gelişim yönelimiyle ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Robitschek ve Cook’un (3) yaptıkları çalışmada, kişisel gelişim yönelimi yüksek olan üniversite öğrencilerinin, kişisel gelişim yönelimi düzeyleri düşük olan öğrencilere göre, mesleklerinin gerektirdiği koşulları ve çalışma ortamlarını daha çok keşfetme çabası içinde oldukları ve mesleki kimliklerinin daha çok oturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmacılar ayrıca, bu öğrencilerin zaman içerisinde kişisel gelişimlerine yönelik gösterdikleri değişimin farkında olduklarını ve bilinçli bir şekilde amaçlarına ulaşmalarını sağlayacak fırsatları araştırdıklarını saptamışlardır. Robitschek ve Kashubeck’in (4) araştırmasında ise kişisel gelişim yönelimi ile psikolojik iyi oluş arasında pozitif yönde; stres ile kişisel yönelim arasında ise negatif yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Kişisel gelişim yönelimi, özellikle bireyin üniversiteden iş hayatına geçiş sürecinde önemli rol oynayan etkenlerden biridir. Üniversite yaşamı, sosyal ilişkilerin ve arkadaşlık ilişkilerinin önem kazandığı, akademik

faaliyetlerin ön planda olduğu, öğrencilerin kariyer hedefleri doğrultusunda ilerlemeye çalıştığı bir çevredir. Bu nedenle, birçok öğrenci için üniversite, kendilerini geliştirecekleri ve bağımsız ve anlamlı bir yaşam yaratmalarına yardımcı olacak bir ortam sunmaktadır (5). Üniversitede geçirdikleri zaman boyunca bireyler, gelecek yaşamlarını planlama ve bu doğrultuda adım adım kendilerini geliştirme çabası içindedirler. Robitschek (1), özellikle kişisel gelişim yönelimi düzeyleri yüksek olan öğrencilerin geleceğe ilişkin belirledikleri hedeflerini gerçekleştirmek için bir eylem planlarının olduğunu vurgulamaktadır.

Kişisel gelişim yönelimi bilişsel ve davranışsal faktörlerden oluşmasına rağmen, bu yönelimi ölçmek üzere geliştirilen ölçeğin yapılan faktör analizi sonucunda tek boyutlu olduğu görülmüştür (1,3). Bu nedenle Robitschek ve arkadaşları (6), kişisel gelişim yöneliminin bilişsel ve davranışsal boyutlarını ayırtan yeni bir ölçeğe gereksinim duymuşlar ve bu gereksinimi karşılamak üzere Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği’nin özgün halini genişleterek, Kişisel Gelişim Yönelimi-II (KGYÖ-II) adıyla 16 maddelik yeni bir ölçek geliştirmişlerdir. Bu ölçeğin psikometrik özellikleri yöntem kısmında açıklanmıştır.

Ülkemizde kişisel gelişim yönelimini ölçen bir ölçeğin aracının olup olmadığı incelendiğinde, Robitschek tarafından geliştirilen, Akın ve Anlı (7) tarafından Türk kültürüne uyarlanan Bireysel Gelişim İnsiyatifi Ölçeği’nin (BGİÖ) mevcudiyeti görülmüştür. Üç yüz otuz altı lise son sınıf öğrencisiyle gerçekleştirilen bu uyarlama çalışmasında, açımlayıcı faktör analizi yapılmış ve analiz sonucunda 9 maddenin, toplam varyansın %37’sini açıkladığı ve maddelerin tek boyutta toplandığı görülmüştür. Ayrıca, doğrulayıcı faktör analizinde tek boyutlu modelin iyi uyum verdiği saptanmıştır. BGİÖ’nün iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı 0.90, test-tekrar test güvenilirlik katsayısı ise 0.94 olarak bulunmuştur.

Robitschek (1) tarafından geliştirilen 9 maddelik Personal Growth Initiative Scale (PGIS), Akın ve Anlı (7) tarafından “Bireysel Gelişim İnsiyatifi” adıyla Türk kültürüne uyarlanmıştır. Bu araştırmanın amacı ise Robitschek ve arkadaşları (6) tarafından geliştirilen 16 maddelik Personal Growth Initiative Scale-II (PGIS-II)

adlı ölçme aracını Türk kültürüne uyarlamaktır. Ölçeğin genişletilmiş versiyonunun Türk kültürüne uyarlama çalışmasında, ölçek maddelerinin içeriğini daha iyi yansıttığı düşüncesinden hareketle, ölçeğin "Kişisel Gelişim Yönelimi" olarak adlandırılmasının daha uygun olduğu düşünülmüştür. Bu çerçevede, ölçeğin üniversite öğrencilerinden oluşan bir örneklem üzerinde geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcılarını, 2011-2012 eğitim ve öğretim yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'ne devam eden 279 öğrenci oluşturmuştur. Katılımcıların 223'ü kız, 56'sı erkek öğrencidir. Araştırma grubunun yaş aralığı 17-37'dir (Ortalama=20.29, SS=2.30). Araştırma grubunda yer alan öğrenciler çalışmaya gönüllü olarak katılmışlardır. Katılımcılara ilişkin bazı demografik bilgiler Tablo 1'de verilmiştir. Araştırmaya katılan bireylerin 3'ü bölümünü, 2'si gelir düzeyini, 4'ü annesinin eğitim durumunu, 1'i ise babasının eğitim durumunu belirtmemiştir (Tablo 1).

Çeviri İşlemi

Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği-II'nin Türk kültürüne uyarlamasının yapılması amacıyla, öncelikle ölçeğin özgün formunu geliştiren Christine Robitschek ile iletişime geçilmiş ve hem uyarlama çalışması için izin alınmış, hem de ölçeğin tüm maddelerine erişilmiştir. Ardından ölçek, iyi derecede İngilizce bilen dört öğretim elemanı tarafından, birbirlerinden bağımsız olarak Türkçeye çevrilmiştir. Elde edilen çeviri formları, araştırmacılar tarafından gözden geçirilmiş ve ölçeğin Türkçe maddelerinin son haline karar verilmiştir. Bunun ardından ölçek, doktorasını Amerika Birleşik Devletleri'nde dilbilim alanında yapmış olan bir başka öğretim elemanı tarafından İngilizceye çevrilmiştir. Ölçek maddelerinin geri çevirisi, ölçeğin özgün formunu geliştiren araştırmacıyla da paylaşılmış ve böylece ölçek maddelerinin çeviri işlemi tamamlanmıştır. Bunun ardından, ölçeğin Türkçe ve İngilizce formları, İngilizce öğretmenliği dördüncü sınıfta öğrenim gören 41 kişilik bir gruba üç hafta arayla uygulanmıştır. İki uygulama arasındaki Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısına bakılmış ve sonuçta puanlar arasında pozitif ve anlamlı bir korelasyon ($r=0.79$, $p<0.01$) olduğu görülmüştür. Buna göre, ölçeğe ilişkin dil eşdeğerliğinin sağlandığı kabul edilmiştir.

Tablo 1: Araştırma grubuna ilişkin demografik bilgiler

Değişkenler	Düzye	n	%
Bölüm	Psikolojik danışma ve rehberlik	108	39.1
	Okul öncesi öğretmenliği	98	35.5
	Sınıf öğretmenliği	43	15.6
	Zihin engelliler öğretmenliği	27	9.8
Gelir düzeyi (TL)	0-1000	72	26
	1001-2000	109	39.4
	2001-3000	62	22.4
	3001-4000	18	6.5
	4001 ve üzeri	16	5.8
Anne eğitim düzeyi	Okuryazar değil	9	3.3
	İlkokul	141	51.3
	Ortaokul	32	11.6
	Lise	58	21.1
	Üniversite	35	12.7
Baba eğitim düzeyi	Okuryazar değil	1	0.4
	İlkokul	78	28.1
	Ortaokul	38	13.7
	Lise	72	25.9
	Üniversite	84	30.2
	Lisansüstü	5	1.8

Veri Toplama Araçları

Araştırmada KGYÖ-II ile birlikte, Yaşam Doyumu Ölçeği ve Sürekli Umut Ölçeği de kullanılmıştır.

Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği-II

Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği-II (6), bireyin kişisel gelişim sürecine ilişkin daha ayrıntılı değerlendirme yapmasını sağlamak amacıyla geliştirilmiş, 16 maddeden oluşan çok boyutlu bir ölçektir. Bu ölçek, 0 (hiç katılmıyorum) ile 5 (tamamen katılıyorum) arasında derecelendirilmiş 6'lı Likert tipi bir ölçektir. Ölçekten alınan puanlar 0 ile 80 arasında değişmektedir. Yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin 4 alt boyutunun olduğu ortaya konmuştur. Bu boyutlar, planlı olma (planfulness), değişime hazır olma (readiness for change), kaynakları kullanma (using resources), amaçlı davranıştır (intentional behavior).

Bir, iki, dört ve altı haftalık zaman aralıkları içerisinde yapılan test-tekrar test güvenilirlik çalışmaları sonucunda, güvenilirlik katsayılarının 0.62 ile 0.82 arasında değiştiği görülmüştür. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach alfa iç tutarlılık katsayılarının 0.81 ile 0.89 arasında değiştiği, tüm ölçek için Cronbach alfa katsayısının ise 0.92 olarak hesaplandığı görülmüştür (6). Ayrıca, Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği'nin özgün versiyonunun araştırma sonuçlarıyla paralel olarak, KGYÖ-II alt ölçeklerinin ve ölçekten elde edilen toplam puanın güvengenlik, iç denetim odağı ve dışavurumculuk ile pozitif yönde ilişkili olduğu görülmüştür (6).

Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği-II'nin Puanlanması

KGYÖ-II puanlanırken öncelikle alt ölçekler puanlanmaktadır. Alt ölçeklerin puanlanması, ilgili alt ölçeğe verilen yanıtların toplanması ve sonrasında o alt ölçekte yer alan madde sayısına bölünmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir. Bir başka deyişle, ölçeğin birinci faktöründe yer alan maddelere verilen yanıtlar toplandıktan sonra dörde (birinci alt ölçeğin madde sayısı 4), ikinci alt ölçekteki maddelere verilen yanıtlar toplandıktan sonra beşe (ikinci alt ölçeğin madde sayısı 5), üçüncü alt

ölçekteki maddelere verilen yanıtlar toplandıktan sonra üçe (üçüncü alt ölçeğin madde sayısı 3), dördüncü alt ölçekteki maddelere verilen yanıtlar toplandıktan sonra dörde (dördüncü alt ölçeğin madde sayısı 4) bölünmektedir. Bu şekilde alt ölçek puanları ortaya çıkmaktadır. Ölçeğin toplam puanı ise alt ölçeklerin puanlarının toplanıp ardından dörde (alt ölçek sayısı) bölünmesi ile bulunmaktadır. Ölçeğin özgün formunun puanlanması da bu şekilde yapılmaktadır (6).

Yaşam Doyumu Ölçeği

Yaşam Doyumu Ölçeği Diener ve arkadaşları (8) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, yedi dereceli (1=hiç uygun değil, 7=tamamen uygun) bir Likert ölçeği üzerinden değerlendirilen beş maddelik bir araçtır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması Köker (9) tarafından yapılmıştır. Türkçe formun test-tekrar test güvenilirliği 0.85 olarak bulunmuştur. Ölçekten alınan yüksek puan, bireylerin yaşam doyumunun yüksekliğini ifade etmektedir. Bu çalışmada ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (N=279) 0.85 olarak bulunmuştur.

Sürekli Umut Ölçeği

Sürekli Umut Ölçeği toplam 12 maddeden oluşmakla birlikte, dört madde umut ile ilgisi olmayan doldurucu maddelerdir. Ölçekte Likert tipi dörtlü bir derecelendirme (1=kesinlikle katılmıyorum, 4=kesinlikle katılıyorum) bulunmaktadır. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması Akman ve Korkut (10) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe formunun iç tutarlılık katsayısı 0.65, test-tekrar test güvenilirliği 0.66 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada, ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (N=279) 0.80 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği-II'nin geçerliliğini tespit etmek amacıyla yapı geçerliliği ve ölçüt geçerliliği çalışması yapılmıştır. Yapı geçerliliği kapsamında doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA sonucunda ortaya çıkan değerlerin yorumlanmasında pek çok uyum indeksi kullanılmaktadır. Bu çalışmada kullanılan uyum

Tablo 2: Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği-II'ye ilişkin betimsel istatistikler

Madde no	Ortalama	Standart sapma	Madde-toplam korelasyonları
1	3.80	0.82	0.62
2	3.60	0.98	0.62
3	3.40	1.02	0.66
4	3.44	1.02	0.55
5	3.63	0.93	0.69
6	3.13	1.08	0.23
7	3.43	0.95	0.70
8	3.90	0.91	0.61
9	3.61	0.93	0.55
10	3.66	0.96	0.72
11	3.55	0.94	0.65
12	3.81	0.86	0.55
13	3.61	0.84	0.69
14	3.20	1.06	0.25
15	3.60	0.93	0.65
16	3.59	0.94	0.67

indeksleri Ki-kare uyum testi (Chi-square goodness), RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation - yaklaşık hataların ortalama karekökü), SRMR (Standardized Root Mean Square Residual - standardize edilmiş hataların ortalama karelerinin karekökü), CFI (Comparative Fit Index - karşılaştırmalı uyum indeksi), NFI (Normed Fit Index - normleştirilmiş uyum indeksi), IFI (Incremental Fit Index - artan uyum indeksi) ve RFI (Relative Fit Index - görel uyum indeksi) değerleridir. RMSEA için 0.05 ile 0.08 arası kabul edilebilir uyum, 0.05 ve daha küçük değerler ise iyi uyuma işaret ederken, SRMR için 0.08'in altında yer alan değerler kabul edilebilir olarak değerlendirilmektedir. CFI, NFI, IFI ve RFI değerlerinin 0.90 ve üzerinde olması ise iyi uyumu göstermektedir (11,12). Ölçeğin iç tutarlılığını saptamada Cronbach alfa katsayısı, test-tekrar test güvenilirliğini belirlemede Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Verilerin analizleri SPSS 18 ve LISREL 8.71 programları kullanılarak yapılmıştır.

BULGULAR

Madde Analizi

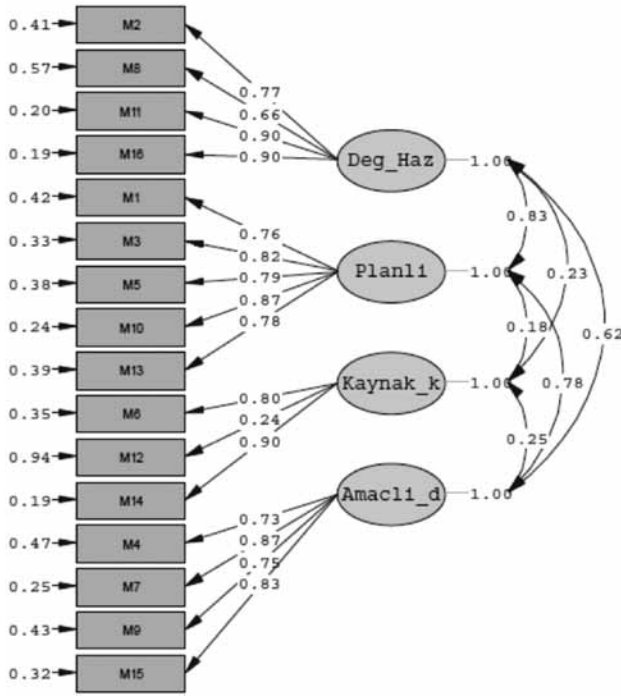
Maddelerin ayırt ediciliğinin incelenmesi amacıyla madde analizi yapılmıştır. Tablo 2'de katılımcıların KGYÖ-II'den aldıkları puanların aritmetik ortalama, standart sapma ve madde-toplam korelasyonları veril-

miştir. Madde analizi sonucunda, madde-toplam korelasyonlarının 0.23 ile 0.72 arasında değiştiği görülmüştür.

Yapı Geçerliliği

Doğrulayıcı Faktör Analizi

Ölçeğin özgün formu dört faktörlü bir yapı göstermektedir. Bu faktör yapısının Türk örneklemini için de geçerli olup olmadığının saptanması amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Dört faktörlü yapının değerlendirilmesinde 98 serbestlik derecesi için elde edilen Satorra-Bentler ki-kare değeri 220.49'dur ($\chi^2/SS=2.25$). Uyum indeks değerleri CFI=0.98, NFI=0.97, IFI=0.98, RFI=0.96, SRMR=0.14, RMSEA=0.067 şeklinde bulunmuştur. Tüm uyum indekslerinin iyi uyuma işaret ettiği, RMSEA değerinin ise kabul edilebilir sınırlar içerisinde olduğu görülmüştür. Ayrıca χ^2/SS değerinin 3'ün altında olduğu görülmektedir ve bu da iyi uyum olarak değerlendirilmektedir. Sadece SRMR değerinin kabul edilebilir sınırlar içerisinde olmadığı görülmüştür. Elde edilen model uyum değerleri genel olarak incelendiğinde, ölçeğin dört faktörlü özgün yapısının Türk örneklemini için de geçerli olduğu görülmektedir. Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği-II'ye (KGYÖ-II) ilişkin doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen standardize değerler Şekil 1'de sunulmuştur (Şekil 1).

Şekil 1: Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği-II'ye ilişkin doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen standardize edilmiş değerler.

Deg_Haz: Değişime hazır olma, Planlı: Planlı olma, Kaynak_k: Kaynakları kullanma, Amaçlı_d: Amaçlı davranış. Ki-Kare= 220.49, df= 98, p= 0.000, RMSEA= 0.067

Şekil 1'de görüldüğü gibi, "değişime hazır olma" boyutu ile ilgili maddelerin standardize edilmiş katsayıları 0.66 ile 0.90 arasında, "planlı olma" boyutu ile ilgili maddelerin katsayıları 0.76 ile 0.87 arasında, "kaynakları kullanma" boyutu ile ilgili maddelerin katsayıları 0.24 ile 0.90 arasında ve "amaçlı davranış" boyutu ile ilgili maddelerin katsayıları 0.73 ile 0.87 arasında değişmektedir. Alt ölçekler arasındaki korelasyonların ise 0.18 ile 0.83 arasında değiştiği görülmektedir.

Ölçüt Geçerliliği

KGYÖ-II'nin geçerlilik çalışmasında ölçüt geçerliliği de yapılmıştır. Robitschek ve arkadaşları (6), kişisel gelişim yöneliminin psikolojik iyi oluş ile pozitif yönde ilişkili bir kavram olduğunu belirtmektedirler. Buradan hareketle, KGYÖ-II'nin ölçüt geçerliliği çalışmasında Yaşam Doyumu Ölçeği ve Sürekli Umut Ölçeği kullanılmıştır. Ölçüt geçerliliği analizlerinde, araştırmanın çalışma grubunu oluşturan 279 kişiden elde edilen veriler kullanılmıştır. Buna göre, KGYÖ-II alt ölçekleri ve toplam puanı ile YDÖ ve SUÖ arasındaki Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayıları Tablo 3'te gösterilmiştir. Elde edilen bulgular, KGYÖ-II'nin alt ölçekleri ve toplam puanı ile YDÖ ve SUÖ arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir (Tablo 3).

Güvenilirlik Çalışmaları

KGYÖ-II'nin güvenilirlik çalışmalarında iki yöntemden yararlanılmıştır. Öncelikle ölçeğin iç tutarlık katsayıları incelenmiş, ardından test-tekrar test uygulaması yapılmıştır. İç tutarlık katsayıları; değişime hazır olma boyutu için $\alpha=0.83$, planlı olma boyutu için $\alpha=0.87$, kaynakları kullanma boyutu için $\alpha=0.61$, amaçlı davranış boyutu için $\alpha=0.84$, ölçeğin tamamı için ise $\alpha=0.91$ şeklinde bulunmuştur. Test-tekrar test güvenirliliğinin belirlenmesi amacıyla, ölçek 54 kişiye üç hafta arayla uygulanmıştır. Uygulama sonucunda, ölçeğin test-tekrar test güvenirlilik katsayıları; değişime hazır olma boyutu için 0.70 ($p<0.01$), planlı olma boyutu için 0.71 ($p<0.01$), kaynakları kullanma boyutu için 0.62 ($p<0.01$), amaçlı davranış boyutu için 0.73 ($p<0.01$), ölçeğin tamamı için ise 0.80 ($p<0.01$) olarak bulunmuştur.

Tablo 3: Ölçüt geçerliliğine ilişkin korelasyon katsayıları

Boyutlar	Değişime hazır olma	Planlı olma	Kaynakları kullanma	Amaçlı davranış	Toplam kişisel gelişim yönelimi
YDÖ	0.38**	0.36**	0.25**	0.33**	0.42**
SUÖ	0.48**	0.54**	0.20**	0.50**	0.55**

** $p<0.01$, YDÖ: Yaşam Doyumu Ölçeği, SUÖ: Sürekli Umut Ölçeği

TARTIŞMA

Bu araştırmada, Robitschek ve arkadaşları (6) tarafından geliştirilen "Personal Growth Initiative Scale-II" adlı ölçme aracının Türkçeye uyarlanması yapılmıştır. Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği-II (KGYÖ-II) olarak adlandırılan aracın geçerliliğini belirlemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmış ve ayrıca ölçüt geçerliliği yöntemi kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği ise iç tutarlık katsayısı ve test-tekrar test yöntemleriyle incelenmiştir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda dört faktörlü yapının yeterli uyum iyiliği indekslerine sahip olduğu görülmüştür. Bir başka deyişle, ölçeğin özgün yapısı ülkemizden alınan bir örneklem grubunda da doğrulanmıştır.

Ölçeğe ilişkin ölçüt geçerliliği çalışması kapsamında, Yaşam Doyumu Ölçeği ve Sürekli Umut Ölçeği ile korelasyon değerlerine bakılmıştır. Buna göre, ölçeğin toplam puanı ve alt ölçek puanları ile yaşam doyumu ve sürekli umut değişkenleri arasında, beklenildiği gibi pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bu bulgular, yaşam doyumu ile ilgili olarak Robitschek ve Keyes'in (13), umut ile ilgili olarak Shorey ve arkadaşlarının (14) bulguları ile tutarlılık göstermektedir. Ölçeğin güvenilirliği ise iç tutarlık katsayıları ve test-tekrar test yöntemleriyle sınanmış ve ölçeğin güvenilir olduğu saptanmıştır. Ölçek, dört alt ölçekten oluşmaktadır. Bunlardan ilki değişime hazır olma, ikincisi planlı olma, üçüncüsü kaynakları kullanma ve sonuncusu ise amaçlı davranış olarak adlandırılmıştır.

Kişisel gelişim yönelimi, bireylerin değişim sürecine aktif ve amaçlı bir şekilde katılımında bulunmalarını ifade etmektedir (4). Bireylerin kişisel gelişim yönelimi düzeyleri, psikolojik danışma süreci sonunda veya bir psiko eğitim programının ardından değerlendirme yapmak amacıyla kullanılabilir. Örneğin, kazandırılmak istenen becerilerin değerlendirilmesinde veya bireylerin genel olarak değişime yönelik yaklaşımlarının değerlendirilmesinde bu ölçekten yararlanılabilir (1). Bunun yanı sıra, kişisel gelişim yöneliminin, Keyes'in ruh sağlığına ilişkin üç-faktör modelinde yer alan psikolojik iyi oluş, sosyal iyi oluş ve duygusal iyi oluş değişkenlerini anlamlı derecede yordadığı belirtilmektedir (13). Buradan

hareketle, üniversite öğrencilerinin genel iyi oluş düzeylerinin değerlendirilmesinde bu ölçekten de yararlanılabileceği söylenebilir.

Üniversite öğrenimi süreci, gençlerin yaşamlarının önemli bir dönemini oluşturmaktadır. Bu dönemde öğrenciler hem mesleki hem de kişisel gelişim adına birçok girişimde bulunmakta ve bu açıdan birçok uyarıcı ile karşı karşıya gelmektedirler. Dolayısıyla öğrencilerin kişisel gelişim yönelimlerinin çeşitli yönleri ile incelenmesinin, kendilerine sunulacak kişisel ve sosyal hizmetlerde yararlı olacağı düşünülmektedir. Örneğin Robitschek ve Cook (3), kişisel gelişim yönelimi düzeyi yüksek olan bireylerin çevrelerini daha fazla araştırdıklarını ve daha belirgin bir kariyer kimliğine sahip olduklarını bulmuşlardır. Bu çerçevede, kariyer danışmanlığı sürecinde öğrencilerin kişisel gelişim yönelimlerinin artırılmasıyla, onların çevrelerinden kariyerle ilgili daha fazla bilgi toplamaya yöneleceklerini ve böylece daha olumlu bir mesleki benlik algısına sahip olabileceklerini söylemek mümkündür.

Uluslararası literatür incelendiğinde, öğrencilerin kişisel gelişim yönelimleri; sosyal kaygı, pozitif ve negatif duygulanım (15), özyeterlilik ve risk alma davranışı (16), kişilik (17), aile işlevselliği (18), mesleki kimlik (3) ve yaşam doyumu (5) gibi değişkenlerle ilişkileri açısından araştırılmıştır. Türk kültürüne kazandırılan bu ölçek aracılığıyla, kişisel gelişim yönelimi ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi ve bu yapının çeşitli boyutlarının ortaya konması mümkün olacaktır.

Sonuç olarak, Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği II'nin, üniversite öğrencilerinin kişisel gelişim yönelimlerini ölçmede kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu söylemek mümkündür. Bununla birlikte, araştırmada bazı sınırlılıklar da söz konusudur. Çalışma grubunu sadece bir fakültenin seçilmiş üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Ölçeğin, farklı yaş ve meslek gruplarında yer alan bireylerden oluşan örneklemelerde psikometrik özelliklerinin incelenmesi yararlı olacaktır. Bunun yanı sıra, farklı üniversitelerin farklı fakülte ve bölümlerinde okuyan öğrencilerden oluşturulmuş örneklem grupları ile yapılacak çalışmaların da genellebilirliğe katkı sunacağı söylenebilir.

KAYNAKLAR

1. Robitschek C. Personal growth initiative: the construct and its measure. *Meas Eval Couns Dev* 1998; 30:183-198.
2. Robitschek C. Validity of Personal Growth Initiative Scale scores with a Mexican American college student population. *J Couns Psychol* 2003; 50:496-502.
3. Robitschek C, Cook SW. The influence of personal growth initiative and coping styles on career exploration and vocational identity. *J Vocat Behav* 1999; 54:127-141.
4. Robitschek C, Kashubeck S. A structural model of parental alcoholism, family functioning, and psychological health: the mediating effects of hardiness and personal growth orientation. *J Couns Psychol* 1999; 46:159-172.
5. Stevic CR, Ward RM. Initiating personal growth: the role of recognition and life satisfaction on the development of college students. *Soc Indic Res* 2008; 89:523-534.
6. Robitschek C, Ashton MW, Spering CC, Geiger N, Byers D, Schotts GC, Thoen MA. development and psychometric evaluation of the Personal Growth Initiative Scale-II. *J Couns Psychol* 2012; 59:274-287.
7. Akin A, Anlı G. Bireysel gelişim inisiyatifi ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2011; 7:42-49.
8. Diener E, Emmons RA, Larsen RJ, Griffin S. The Satisfaction with Life Scale. *J Pers Assess* 1985; 49:71-75.
9. Köker S. Normal ve sorunlu ergenlerin yaşam doyumu düzeylerinin karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara, 1991.
10. Akman Y, Korkut F. Umut ölçeği üzerine bir çalışma. *Hacette Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 1993; 9:193-202.
11. Byrne BM. *Structural Equation Modeling With Amos: Basic Concepts, Applications, And Programming*. Second ed., New York: Routledge, 2010.
12. Kline RB. *Principles And Practice Of Structural Equation Modeling*. Second ed., New York: Guilford Press, 2005.
13. Robitschek C, Keyes CLM. Keyes's model of mental health with personal growth initiative as a parsimonious predictor. *J Couns Psychol* 2009; 56:321-329.
14. Cook HS, Little TD, Snyder CR, Kluck B, Robitschek C. Hope and personal growth initiative: a comparison of positive, future-oriented constructs. *Pers Individ Dif* 2007; 43:1917-1926.
15. Hardin EE, Weigold IK, Nixon AE, Robitschek C. Self-discrepancy and distress: the role of personal growth initiative. *J Couns Psychol* 2007; 54:86-92.
16. Ogunyemi AO, Mabekoje SO. Self-efficacy, risk-taking behavior and mental health as predictors of personal growth initiative among university undergraduates. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology* 2007; 5:349-362.
17. Sharma SK, Garg P, Rastogi R. Personality as a predictor of personal growth initiative. *The IUP Journal of Organizational Behavior* 2011; 10:41-52.
18. Whittaker AE, Robitschek C. Multidimensional family functioning: predicting personal growth initiative. *J Couns Psychol* 2001; 48:420-427.

EK 1

Kişisel Gelişim Yönelimi Ölçeği-II (KGYÖ-II)

Lütfen aşağıdaki maddeleri dikkatlice okuyunuz. Her bir ifadeye ne derece katıldığınızı aşağıdaki ölçeği kullanarak belirtiniz.

0: Hiç katılmıyorum **1:** Çoğunlukla katılmıyorum **2:** Kısmen katılmıyorum
3: Kısmen katılıyorum **4:** Çoğunlukla katılıyorum **5:** Tamamen katılıyorum

MADDELER

1. Kendimle ilgili değiştirmek istediğim şeyler için gerçekçi hedefler belirlerim.	0	1	2	3	4	5
2. Kendimle ilgili belirli değişiklikler yapmaya hazır olduğum zamanı söyleyebilirim.	0	1	2	3	4	5
3. Kendimle ilgili değişiklik yapmak için gerçekçi bir planın nasıl yapılacağını biliyorum.	0	1	2	3	4	5
4. Kendimi geliştirmek için ortaya çıkan her fırsatı değerlendiririm.	0	1	2	3	4	5
5. Kendimle ilgili değişiklik yapmaya çalıştığımda, gelişimim için gerçekçi bir plan yaparım.	0	1	2	3	4	5
6. Kendimle ilgili değişiklik yapmaya çalıştığım zaman başkalarından yardım isterim.	0	1	2	3	4	5
7. Kendimi geliştirmek için aktif bir şekilde çalışırım.	0	1	2	3	4	5
8. Kendimle ilgili neleri değiştirmem gerektiğini belirleyebilirim.	0	1	2	3	4	5
9. Bir birey olarak sürekli kendimi geliştirmeye çalışıyorum.	0	1	2	3	4	5
10. Kendimle ilgili değişiklikler yapmak için gerçekçi hedefleri nasıl belirleyeceğimi biliyorum.	0	1	2	3	4	5
11. Kendimle ilgili belirli bir değişikliği ne zaman yapmam gerektiğini bilirim.	0	1	2	3	4	5
12. Kendimi geliştirmeye çalıştığım zaman mevcut olanakları kullanırım.	0	1	2	3	4	5
13. Kendimle ilgili değişiklik yapmak için atacağım adımları biliyorum.	0	1	2	3	4	5
14. Kendimi değiştirmeye çalıştığımda aktif olarak yardım almaya çabalarım.	0	1	2	3	4	5
15. Bir birey olarak gelişmek için fırsatları araştırırım.	0	1	2	3	4	5
16. Kendimle ilgili belirli şeyleri değiştireceğim zamanı bilirim.	0	1	2	3	4	5